

LR Seimo Užsienio reikalų komitetui

2024 m. gegužės 14 d.

LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui

LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui

Siunčiama el. paštu. Originalas siunčiamas nebus.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 21¹, 26, 28, 35, 36, 40, 44, 44¹, 50, 53, 57, 57¹, 58, 59, 61, 62, 62¹, 63, 94, 95, 103, 133, 138, 139 IR 140²⁶ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 61¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO (NR. XIVP- 3635)

Lietuvos verslo konfederacija (LVK), Lietuvos pramonininkų konfederacija (LPK) ir Tarptautinio transporto ir logistikos aljansas (TTLA) kreipiasi dėl ketinamo svarstyti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 21¹, 26, 28, 35, 36, 40, 44, 44¹, 50, 53, 57, 57¹, 58, 59, 61, 62, 62¹, 63, 94, 95, 103, 133, 138, 139 ir 140²⁶ straipsnių pakeitimo ir 61¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (Nr. XIVP-3635) (toliau – UTPĮ projektas) ir žemiau teikia savo pastabas bei pasiūlymus.

Dėl reikalavimo darbdaviui pateikti informaciją apie užsieniečio turimą kvalifikaciją ir darbo patirtį

UTPĮ projekto 7 straipsniu keičiamo 44 straipsnio 1 dalies 2 punkto b) papunktis iš esmės keičia metus laiko galiojusią nuostatą dėl užsieniečio kvalifikacijos arba turimos darbo patirties. Pažymėtina, kad nėra pateikiama siūlymą griežtinti reikalavimus dėl užsieniečių patirties ir kvalifikacijos pagrindžianti informacija – kaip tai paveiks valstybės saugumo interesus, kaip tai paveiks vertę kuriančios migracijos kontrolę ar kitus UTPĮ projekto pakeitimais siekiamus tikslus. Tarptautinės kelių transporto sąjungos (IRU) analizė rodo, kad iki 2028 m. Europoje trūks apie 745 tūkst. vairuotojų. Atitinkamai bet kokie nacionaliniai ribojimai paveiks ES valstybių verslo konkurencingumą, ženkliai ap sunkins ir prailgins asmenų, galinčių dirbti Lietuvoje, paieškos procesą.

Papildomai pažymėtina ir tai, kad darbdavys kviesdamas užsieniečių, ypač iš tų kraštų, kur klesti korupcija, negali būti visiškai užtikrintas, kad darbuotojo pateikiama informacija apie jo darbinę patirtį yra teisinga, o patikrinti galimybių nėra. Įgyvendinant siūlomus pakeitimus būtų tik kuriama papildoma administracinė našta tiek migracijos įstaigų darbuotojams, tiek darbdaviams.

Nors pakeitimų iniciatoriai teigia, kad darbdaviai vežasi užsieniečius neatsakingai vertindami jų kvalifikaciją ar patirtį, o vėliau atleidinėja, todėl keičiamu reguliavimu siekiama užtikrinti, kad į Lietuvą atvykę darbuotojai nebūtų atleidžiami dėl jų netinkamos kvalifikacijos ar patirties, tačiau nėra pateikiama konkrečių skaičių apie minimus atleidimus, koks pažeidimų mastas yra nustatytas. Manome, kad visgi turėtų būti palikta darbdaviui spręsti, kokį darbuotoją jis laiko jam tinkamu ir neturėtų būti užkertamas kelias atsivežti asmenis tikslu juos apmokyti, jei darbdavys mato prasmę tokioje investicijoje.

Siūlome palikti galimybę (kaip ir yra dabar) darbinti užsieniečius, kurių kvalifikacija **arba** patirtis atitinka sektoriaus reikalavimus, o nustačius pažeidimus – taikyti priskirtinas nuobaudas.

Dėl griežtos kvotos nustatymo formulės ir išimties taikymo pasibaigus kvotai

Siūloma UTPĮ 57¹ straipsnio pakeitimu *nustatyti griežtą kvotos apskaičiavimo formulę – nustatomas kvotos dydis kalendoriniams metams negali būti didesnis nei 1,4 procento praėjusių metų liepos 1 d. Valstybės duomenų agentūros paskelbto Lietuvos nuolatinių gyventojų skaičiaus dydžio*. Pastebėtina, kad nei aiškinamajame rašte, nei teisės aktų iniciatorių viešojoje komunikacijoje nėra pateikiama informacija, koku pagrindu ir kokią problemą spęsdami iniciatoriai siūlo keisti 3 metus galiojantį kvotų reguliavimo teisinį režimą. Nėra pateikiama informacija, kuo remiantis yra nustatytas 1,4 procento koeficientas kvotos apskaičiavimo mechanizme.

Visgi, siekiant subalansuotos valstybės migracijos ir demografinių poreikių politikos, siūlome apibrėžti minimalią ir maksimalią kvotos ribas, kad *kvotos dydis kalendoriniams metams negali būti didesnis mažesnis nei 1,4 procento ir ne didesnis nei 2 procentai praėjusių metų liepos 1 d. Valstybės duomenų agentūros paskelbto Lietuvos nuolatinių gyventojų skaičiaus dydžio*.

UTPĮ projekto 8 straipsnio 44 straipsnio papildymas nauja 2² dalimi numato, kad *išnaudojus kvotą, leidimas laikinai gyventi šio straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu gali būti išduotas tik užsieniečiui, dėl kurio pateikiama darbdavio informacija apie numatomą užsieniečiui mokėti mėnesinį darbo užmokestį, ne mažesnę negu 1,2 paskutinio paskelbto kalendorinių metų vidutinio mėnesinio BDU dydžio, <....>*”.

Pažymime, kad tarptautinio transporto vairuotojais dirbantys trečiųjų šalių piliečiai yra komandiruojami į kitas ES šalis, bet nedirba Lietuvoje. Atitinkamai jų darbo užmokesčio apskaičiavimui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2018/957, kuria iš dalies keičiama Direktyva 96/71EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (toliau – Direktyva), nuostatos. Vadovaujantis Direktyvos 18 preambulės dalimi - lyginant komandiruotam darbuotojui mokamą darbo užmokestį ir pagal priimančios valstybės narės nacionalinius įstatymus ir (arba) praktiką priklausantį darbo užmokestį, turėtų būti atsižvelgiama į **bendrą darbo užmokesčio sumą. Turėtų būti lyginama bendra darbo užmokesčio sudedamųjų dalių suma, o ne atskiros darbo užmokesčio sudedamosios dalys, kurios tapo privalomos, kaip numatyta šioje direktyvoje**. Direktyvos 3 straipsnio 1 dalies i punktas numato, kad **šioje direktyvoje darbo užmokesčio sąvoka apibrėžiama pagal valstybės narės, į kurios teritoriją darbuotojas komandiruojamas, nacionalinę teisę ir (arba) praktiką ir apima visas darbo užmokesčio sudedamąsias dalis, kurios yra privalomos pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus arba kolektyvines sutartis ar arbitražo sprendimus, kurie toje valstybėje narėje buvo paskelbti visuotinai taikytiniais arba yra kitais atžvilgiais taikomi pagal 8 dalį**.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, be to, įvertinant UTPĮ Projekto rengėjų korekcijas UTPĮ 44 straipsnyje, pagal kurias 1,2 BDU dydžio reikalavimas nebūtų taikomas profesijoms, įtrauktoms į Aukštą pridėtinę vertę kuriančių profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikoje, sąrašą, o tai reikštų įstatymu įtvirtinamą galimybę aukštos kvalifikacijos profesijų darbuotojams mokėti tik vieno BDU dydžio darbo užmokestį, t. y. mažesnę nei privalomą mokėti darbo užmokestį vidutinės ar mažos kvalifikacijos darbuotojams, kas iš esmės prieštarauja pačių iniciatorių deklaruojamam tikslui – mažinti „pigios darbo jėgos“ skaičių Lietuvos darbo rinkoje, siūlome pakeisti 44 straipsnio papildymą nauja 2² dalimi ir ją išdėstyti taip:

*„2². Išnaudojus kvotą, leidimas laikinai gyventi šio straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu gali būti išduotas tik užsieniečiui, dėl kurio pateikiama darbdavio informacija apie numatomą užsieniečiui mokėti mėnesinį **bendrą** darbo užmokestį (**darbo užmokestis ir kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, taip pat dienpinigiai**), ~~ne mažesnę~~ **mažiau** negu 1,2 paskutinio paskelbto kalendorinių metų vidutinio mėnesinio BDU dydžio, arba užsieniečiui, kuris ketina dirbti pagal profesiją, kuri yra įtraukta į Aukštą pridėtinę vertę kuriančių profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikoje, sąrašą, patvirtintą ekonomikos ir inovacijų ministro pagal Užimtumo įstatymo 48¹ straipsnio 7 dalį, dėl kurio pateikiama darbdavio informacija apie*

numatomą mokėti mėnesinį darbo užmokestį, ne mažesnę negu vieno paskutinio paskelbto kalendorinių metų vidutinio mėnesinio BDU dydžio, arba jeigu buvo nustatyta papildoma kvota.“

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, maloniai prašome įvertinti pateiktas pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto tobulinimo. Esant poreikiui esame pasirengę diskutuoti. Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė Ineta Rizgelė

Lietuvos pramonininkų konfederacijos laikinai einantis generalinio direktoriaus pareigas Tomas Garuolis

Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius Povilas Drižas